

Driekoningen: oorsprong en tradities

Meestal wordt Driekoningen op 6 januari gevierd. Het eten van een driekoningentaart, de boon vinden, een kroon opzetten,... het hoort er allemaal bij. Kortom, Driekoningen is een leuk feest voor kinderen maar ook voor volwassenen.

Oorsprong

Driekoningen, het feest dat gevierd wordt op 6 januari, wordt ook wel Epifanie of Openbaring van de Heer genoemd. De oorsprong van dit Christelijke feest ligt bij de Drie Wijzen, Caspar, Melchior en Balthasar, die de ster vanuit het Oosten volgden om het pasgeboren kindje Jezus te vinden in Bethlehem. Op 25 december wordt de geboorte van Jezus gevierd en op 6 januari herdenkt men de aanbidding der wijzen, de bekendmaking van het bestaan van Jezus aan de wereld. Het feest wordt zowel door protestanten als katholieken gevierd.

Liedjes en tradities

Zingen met Driekoningen

In België en Nederland gaan kinderen (en soms volwassenen) zingen op 6 januari. Ze zijn dan vaak verkleed als de drie Koningen of Wijzen uit het Oosten. Soms is één van de kindjes zwart geschilderd. Het attribuut om Driekoningen te gaan zingen is een ster. Meestal een gewone ster op een stok, bekleed met goudkleurig papier of goud geschilderd. Diegenen die een handige papa of opa hebben, dragen een luxe-exemplaar met een touwtje en een mechanisme dat de ster doet draaien. Soms hebben de kinderen ook lampionnen bij. Dit gaat terug op een heidens gebruik, want licht verjoeg de boze geesten.

Driekoningenlied

De zangers gaan van deur tot deur en zingen het volgende liedje:

*Driekoningen, driekoningen,
Geef mij een nieuwe hoed,
Mijnen ouwe is versleten
Ons moeder mag het niet weten,
Ons vader heeft het geld op de rooster geteld.*

In deze coronatijden zal het wat minder zijn!

Variant met de rommelpot

Soms hebben de kinderen ook een rommelpot bij en zingen ze volgend liedje:

*Rommelpotterij, rommelpotterij,
Geef me een centje, dan ga ik voorbij.
'k Heb geen geld om brood te kopen
Daarom moet ik met de rommelpot lopen.
Rommelpotterij, rommelpotterij,
Geef mij een centje, dan ga ik voorbij.*

Driekoningentaart met boon en kroon

Oorsprong driekoningentaart

Ook de Driekoningentaart maakt deel uit van de traditie. Deze platte frangipanetaart met kroon op ziet men na Nieuwjaar bij de bakker en in supermarkten verschijnen. Traditioneel wordt de taart op 6 januari gegeten maar steeds vaker ziet men de taarten ook al verschijnen op de eerste zondag van januari. Volgens sommigen zou de traditie van de frangipanetaart afkomstig zijn uit het Franse Pithivier. Koning Karel

IV werd er gevangen genomen in het bos van Orléans door een bende Hugenoten. Toen deze hun vergissing inzagen, boden ze de koning de plaatselijke specialiteit aan, een bladerdeegtaart met paté. Koning Karel IV vond deze lekkernij zo bijzonder dat de maker koninklijk patissier werd benoemd.

De boon

Later werd de paté van de oorspronkelijke taart vervangen door een amandelcrème en werd een boon (la fève) in de taart gedaan. Soms is het een gewone amandelnoot, maar steeds vaker wordt het een stenen figuurtje, dat vaak een echt collectorsitem is. Eerst waren er de stenen beeldjes in de vorm van een Christelijk figuurtje. Daarna kwamen de andere figuurtjes, meer mode-onderhevig. In de vorm van een tekenfiguurtje, Winny The Poeh of een Smurf bijvoorbeeld. Of de figuurtjes van Harry Potter. Oorspronkelijk stak men een muntstuk in de taart. De eerste boon uit porselein werd gemaakt in Duitsland in 1874. Later kwamen er ook plastieken en metalen exemplaren, maar daar is men van terug gekomen. Immers, deze figuurtjes waren niet bestand tegen de hitte van oven of microgolfoven wanneer men de driekoningentaart opwarmde. Sommige mensen zijn deze figuurtjes gaan verzamelen en deze passie wordt fabofilie of favofilie genoemd. Sommige verzamelaars gaan heel ver in hun verzamelwoede. Figuurtjes uit porselein kunnen op twee manieren gemaakt worden: mat of met een vernislaag. De echte verzamelaars trachten van elk figuurtje de beide exemplaren te bemachtigen.

Het eten van de driekoningentaart

Maar nu terug naar de traditie. De taart wordt opgesneden in evenveel stukken als er mensen aan tafel zitten. Iedereen krijgt een stuk. Vind je in je stuk de boon, dan krijg je de kroon en ben je de koning of de koningin van de dag! Soms wordt er een stuk meer gesneden dan er mensen zijn. Dit voor het geval een hulpbehoevende zou komen aankloppen. Een traditie die ver terug gaat in de tijd.